

حق بر شهر

دکتر رضا اسلامی

دانشیار دانشکده حقوق دانشگاه شهید بهشتی

فرانک علیزادگان

کارشناس ارشد حقوق بشر دانشگاه شهید بهشتی

مؤسسه مطالعات و پژوهشهای حقوقی

تهران - ۱۳۹۹

سخن ناشر
فهرست اختصاری مطالب
مقدمه

فصل اول: مفهوم و مبانی نظری حق بر شهر

گفتار اول: مفهوم و اهمیت حق بر شهر

مبحث اول: مفاهیم

بند اول: تعریف اصطلاحی حق بر شهر

الف - مفهوم حق

۱- شهر هوشمند

۲- شهر پایدار

ب - مفهوم شهروند

ج - مفهوم حقوق شهروندی و حق بر شهر

بند دوم: حق بر شهر در آرای اندیشمندان

الف - لوفور

ب - هاروی

مبحث دوم: اهمیت و ضرورت حق بر شهر

گفتار دوم: مبانی حق بر شهر

مبحث اول: حق بر زندگی شهری و برخورداری از رفاه و امنیت شهری

بند اول: حق بر زندگی شهری

بند دوم: حق بر دسترسی به خدمات شهری

بند سوم: حق آیندگان بر شهر

بند چهارم: حق بر مالکیت شهری

مبحث دوم: مشارکت شهروندی

بند اول: مشارکت در تصمیم‌گیری و مشارکت در اجرای طرح‌ها

بند دوم: شفافیت، پاسخگویی و قانون‌مداری در مدیریت شهر

بند سوم: لزوم مشارکت شهروندی در شوراهای، شورایی‌ها و سازمان‌های مردم‌نهاد

(NGOها)

بند چهارم: حق بر اطلاعات شهری

بند پنجم: تعهد اجتماعی بخش خصوصی

بند ششم: توسعه عادلانه و پایدار شهری

فصل دوم: امنیت، آزادی و حق بر شهر

گفتار اول: امنیت و حق بر شهر

مبحث اول: امنیت و حریم خصوصی

مبحث دوم: امنیت و حوزه عمومی

بند اول: امنیت در حوزه سیاسی

بند دوم: امنیت در حوزه اقتصادی

بند سوم: امنیت در حوزه کیفری

گفتار دوم: آزادی و حق بر شهر

مبحث اول: آزادی تردد در شهر

مبحث دوم: آزادی بیان، مطبوعات و مذهب در شهر

بند اول: آزادی بیان

بند دوم: آزادی مطبوعات

بند سوم: آزادی مذهب

مبحث سوم: آزادی اجتماعات، تشکیلات و انتخابات در حوزه شهری

بند اول: آزادی اجتماعات در شهر

بند دوم: آزادی تشکیلات در شهر

بند سوم: آزادی انتخابات در شهر

مبحث چهارم: آزادی پوشش در شهر

فصل سوم: حقوق اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی و حق بر شهر

مقدمه

گفتار اول: حقوق اجتماعی و حق بر شهر

مبحث اول: سلامت و محیط زیست و حق بر شهر

مبحث دوم: آلودگی هوا، آب شرب، غذا، دفع زباله و محیط پاک

بند اول: آلودگی هوا

۱- آلودگی هوا ناشی از کارخانه‌ها، کارگاه‌ها و صنایع

۲- آلودگی ناشی از وسائط نقلیه موتوری

۳- آلودگی ناشی از منابع تجاری، خانگی و متفرقه

بند دوم: آلودگی آب شرب و دفع زباله

مبحث سوم: حق دسترسی به فضای سبز

مبحث چهارم: دسترسی به دارو، خدمات درمانی و بیمه

گفتار دوم: حقوق اقتصادی، خدمات عمومی و حق بر شهر

مبحث اول: حق بر استخدام در محیط شهری

مبحث دوم: حق بر مسکن

مبحث سوم: حمل و نقل عمومی پایدار

مبحث چهارم: حق بر بافت‌های تاریخی و فرسوده در شهر

گفتار سوم: حقوق فرهنگی و حق بر شهر

مبحث اول: حق بر آموزش در شهر

مبحث دوم: حق بر فعالیت‌های فرهنگی در فضای شهری

مبحث سوم: حق بر گرامیداشت مناسبت‌های فرهنگی و سنت‌ها در شهر

مبحث چهارم: حق بر شادی و تفریح در محیط‌های شهری

فصل چهارم: گروه‌های اجتماعی و حق بر شهر

مقدمه

گفتار اول: کودکان و حق بر شهر

مبحث اول: کودکان کار و حق بر شهر

مبحث دوم: کودک و حق بر شهروندی

بند اول: مفهوم شهر دوستدار کودک

بند دوم: ویژگی‌های شهر دوستدار کودک از منظر ایجاد فضای شهری

گفتار دوم: سالمندان و حق بر شهر

مبحث اول: مفهوم شهر دوستدار سالمندان

مبحث دوم: فضای شهری و سالمندان

گفتار سوم: زنان و حق بر شهر

مبحث اول: شهر دوستدار زنان

مبحث دوم: فضای شهری و زنان

بند اول: فضاهای سبز و معابر

بند دوم: وسایل حمل و نقل عمومی

مبحث سوم: زنان و فعالیت‌های اجتماعی در شهر

گفتار چهارم: حق بر شهر و افراد دارای معلولیت

مبحث اول: افراد دارای معلولیت و فضای شهری

مبحث دوم: افراد دارای معلولیت و اشتغال

گفتار پنجم: حق بر شهر و پناهندگان و مهاجران

فصل پنجم: چالش‌ها و حمایت از حق بر شهر

مقدمه

گفتار اول: چالش‌های حق بر شهر

مبحث اول: وضعیت مشارکت ساکنان و شهروندان در مدیریت شهری
مبحث دوم: وضعیت تحقق تصمیمات تعهدشده
مبحث سوم: وضعیت حقوق فرهنگی و اجتماعی
گفتار دوم: ضمانت اجرا و حمایت از حق بر شهر
مبحث اول: کنترل بودجه عمومی
مبحث دوم: تعهدات دولت
مبحث سوم: سیاست‌های عمومی
مبحث چهارم: افزایش مشارکت شهروندی
مبحث پنجم: تقویت سازمان‌های مردم‌نهاد و شورایی‌ها

پیوست‌ها

مقایسه زمانی ایده و عمل در حق بر شهر
European Charter for the Safeguarding of Human Rights in the City
Global Charter-Agenda for Human Rights in the City
Gwangju Declaration on Human Right City
World Charter for the Right to the City
Sustainable Development Goals (Goal 11)
فهرست منابع

The Right to the City

by

Dr. Reza Eslami

Shahid Beheshti University

Faranak Alizadegan

LL.M., Human Rights, Shahid Beheshti University

This book invites the readers to the city where they can enjoy urban living opportunities and access to urban services and facilities equally and without discrimination. The book provides the residents with all the rights they are entitled to in the city, and live with dignity and in peace. It promotes the idea that citizens of the city should know their rights, and by empowering themselves, should claim their rights. It advocates residents' participation in the decision making process as well as the management of the city. Therefore, the book studies the different aspects and characteristics of the citizen's right to the city where the majority of the world's population live in. It first presents the theoretical views on the right to the city and focuses on the ideas of Henri Lefebvre and David Harvey and looks at the concept and the foundation of the right to the city. The book then examines civil and political rights of the residents, underlining security and public freedoms, as well as economic, social and cultural rights, discussing rights related to employment, housing, transportation, health, education, environment, culture and happiness, among others. The book also presents the rights of vulnerable groups in the city, including children, women, the elderly, persons with disability, and migrants. It finally deals with both challenges the residents face in the city and how to protect their right to the city. We hope that the implementation of the right to the city would play a key role in sustainable development of the cities and communities.

S.D.I.L.

The SD Institute of Law
Research & Study

Tehran – 2020